

dubbla ansvarslinjen” inte diskuterades (s. 112). Han uppfattar att 1974 års regeringsform användes som modell för det nya kyrkomötet.

Det reformerade kyrkomöte som samlades 1983 antog alltså riksdagens arbetsformer, vilket bland annat innebar att de olika nomineringsgrupperna ersatte den tidigare stiftsammanhållningen genom att ha gruppmöten efter partifärg. Det förekom att nomineringsgrupperna ordnade särskilda nattvardsgudstjänster inom ramen för kyrkomötet - gudstjänsten fick på så sätt ”en partipolitisk prägel” (s. 138). Kyrkan ”hade hamnat i den partipolitiska rävsaxen” (s. 147).

En stor förändring var kategoriindelningens avskaffande, som gjorde prästernas position otydlig. Representerade prästvigda ledamöter de nomineringsgrupper de valts in på, eller var deras lojalitet i första hand bunden till kyrkan genom deras livslånga prästlöften? När reformen genomfördes betonades vikten av präster som ledamöter, men Hansson observerar en förskjutning i synen på deras roll. I sina intervjuer med gruppledarna i kyrkomötet framgår ”en stark irritation på några håll mot präster som uppträder i prästskjorta under kyrkomötet”. De ”betraktas av sina gruppledare som representanter för gruppen, inte som präster” (s. 216, 226). Detta, menar Hansson, vittnar om en funktionalistisk ämbetsuppfattning som skaver mot kyrkans lära, och eventuellt även om en antiklerikal inställning i kyrkomötet. Att biskoparna mist sina platser som självskrivna ledamöter innebär enligt Hansson att Svenska kyrkans identitet som episkopal i stort sett övergetts.

Hansson balanserar statsvetenskapliga, kyrkohistoriska och ecklesiologiska forskningslägen och perspektiv på ett säkert sätt. Det går inte att ta miste på den personliga aversionen mot partipolitiseringsen av kyrkomötet, men detta påverkar inte framställningen på ett negativt sätt. Boken är ett viktigt bidrag både till förståelsen av kyrkomötet som institution och som (parti)politisk spelplan.

OSCAR SÖDERHOLM

Lena Andersson-Skog, *Otyg: Fallet Algots Nord* (Stockholm: Dialogos 2020). 268 s.

I början av 1970-talet, då den svenska tekokrisen fullt ut även drabbat konfektionsbranschen, beviljades ett mycket stort statligt stöd till det Boråsbaseerade konfektionsföretaget Algot Johansson AB (”Algots”), med syfte att etablera syfabriker i Västerbotten. Denna industrisatsning står i centrum i ekonomihistorikern Lena Andersson-Skogs bok *Otyg: Fallet Algots Nord*.

Som Andersson-Skog skriver, var detta ett av de största statliga lokaliseringsstöden genom tiderna, dessutom riktades det till en kvinnodominerad bransch, vilket var ovanligt. Stöd gavs även från de kommuner där fabriker skulle anläggas.

Satsningen på Algots Nord, som företaget kallades, syftade både till att skapa arbetstillfällena i en region med låg kvinnlig sysselsättning och till att ge stöd åt textiljätten Algots, som liksom andra svenska konfektionsföretag under 1960- och 1970-talen fick utstå en allt hårdare konkurrens från utländska tillverkare. Den norrländska Algots-etableringen blev emellertid kortvarig: hela koncernen gick i konkurs 1977, därefter drevs verksamheten i Norrland vidare utan större framgång, först genom statligt ägande, sedan som ett löntagarkooperativ fram till 1983.

Andersson-Skog vill med exemplet Algots Nord beskriva en process där "politiska mål och ekonomiska realiteter" både samverkade och motverkade varandra (s. 11), samt visa på komplexiteten i den politiska hanteringen av ekonomiska kriser (s. 19). Denna ambition lyckas författaren med; fallet Algots Nord knyts förtjänstfullt till tidens industri- och regionpolitik, vilket ökar studiens relevans och bredd.

Andersson-Skog visar att motgångarna för Algots Nord knappast bara kan förklaras med den allmänna tekokrisen och konkurrenssvårigheterna inom konfektionsindustrin. Som läsare slås man av hur halvhjärtat Algotsledningen i Borås satsade på de norrländska fabrikerna; det var de statliga pengarna man ville åt. De tog ut miljontals kronor i stöd för utbildning av sömmerskor, men gav dem en kort och bristfällig utbildning, fabrikerna utrustades med omoderna symaskiner och annan utrustning och man lade inte tillräckligt med order till fabrikerna. Tillverkningen organiserades genom så kallad lönsömna (legotillverkning) på beställning av moderföretaget i Borås. Materialinköp, tillskärning, produkternas avsättning med mera, låg därför utanför Algots Nords kontroll. Till saken hör att Algots samtidigt drev egna fabriker i Finland och Portugal samt anlidade lönsömna från ett flertal länder.

Till grund för studien ligger ett brett källmaterial, där framför allt dagspress, utredningsmaterial, företagsarkiv samt fackliga och andra arkiv har använts. Även intervjuer har genomförts. Andersson-Skog har lyckats att steg för steg beskriva denna ganska spektakulära fabriksetablering, i såväl företagets, den statliga och lokala politikens som arbetstagarnas perspektiv. Detta ska författaren ha en eloge för – det är en bitvis snårig historia med många vändningar och problem som utretts.

Andersson-Skog beskriver källaget för de aktuella företagsarkiven som "bekymmersamt" (s. 22) och företagsarkivet efter Algots som "inte särskilt rikt på uppgifter [och] delvis oordnat" och "sporadiskt" (s. 23). Beskrivningen

är säkert riktig avseende de frågor och den tidsperiod Andersson-Skog intresserar sig för. Jag som själv har arbetat med Algots-arkivet och flera andra konfektionsindustriarkiv, vill dock framhålla att Algots-arkivet i flera andra avseenden är både välbevarat och har god forskningspotential.

Boken är på det hela stringent skriven. Den består av elva kapitel, rymda inom cirka 230 sidor, exklusive referenser. De historiska bakgrundskapitlen om textilindustri i stort samt om företaget Algots är visserligen intressanta och välskrivna, men är måhända inte heller outhärliga för den övriga framställningen, eftersom de till stor del berör tiden långt före krisen på 1970-talet. Exempelvis har historierna om den tidigt införda löpande-banddriften på Algots och företagets aktivt nazistiske fabrikschef, berättats flera gånger tidigare.

På sina ställen i boken förekommer upprepningar, som hade kunnat undgås med noggrannare redigering av manuskriptet. Enstaka sifferuppgifter verkar också ha blivit fel, till exempel att Algots stod för en tredjedel av sysselsättningen i Borås cirka 1949 (s. 86) eller uppgifterna på samma sida om antalet sysselsatta inom teko i Borås, som inte går ihop. Sedan är det kanske en smaksak, men nog hade boken kunnat tjäna på en lite tydligare titel än *Otyg* – detta inte minst för att locka läsare utanför den textilhistoriska kretsen.

Tekointustrin tillhörde under 1900-talets första hälft de svenska basnäringarna och var en synnerligen betydelsefull bransch för kvinnliga arbetare och tjänstemän. Så är inte fallet i dag, särskilt inte vad gäller konfektion, vilket än mer motiverar historiska studier i ämnet. De frågor som Andersson-Skog belyser i *Otyg* är därför viktiga, än mer då hon knyter denna textilhistoriska fallstudie till andra ämnen såsom lokaliserings- och sysselsättningspolitik.

Textilmuseet i Borås

JOHANNES DAUN

Mikael Svanberg, *Partierna och demokratin under författningsdebatten 1965–1980* (Göteborg: Daidalos 2020). 509 s.

Författningsrevisioner genomförs vanligen efter inbördeskrig, statskupper eller andra genomgripande nationella oroligheter. I Sverige uppstod emellertid författningsdebatten under en period som var ”fredlig, demokratisk och stabil” (s. 13), varefter en ny regeringsform trädde i kraft den 1 januari 1975. Mot bakgrund av den här egenartade utvecklingen undersöker historikern Mikael Svanberg den författningsrevision som planerades och genomfördes